

Leeg en bevrijd

Gesprek met Hein Thijssen (1)

[HEIN THIJSSSEN (82) STUDEERDE THEOLOGIE, FILOSOFIE EN GEDRAGSWETENSCHAPPEN. HIJ WAS TWINTIG JAAR LANG KATHOLIEK PASTOR IN CANADA EN LATER DOCENT HBO IN SITTARD. HIJ SCHREEF ONLANGS HET BOEK 'LEEG EN BEVRIJD' (ZIE INZICHT 2004/3), WAARIN HIJ VERSLAG DOET VAN EEN PIJNLIJK INNERLIJK PROCES. HIERIN BREEKT HIJ NIET ALLEEN MET HET TRADITIONELE GODSIDEE EN DE KERK, MAAR OOK MET ELKE ANDERE IDEOLOGIE OF WERELDBESCHOUWING. EEN INNERLIJK PROCES DAT, NA EEN HARDE ZELFCONFRONTATIE, EINDIGDE IN EEN "TOTALE INNERLIJKE, 'HELENDE' LEEGLOOP EN BEVRIJDING". INZICHT GING HIEROVER MET HEM PRATEN.]

In uw boek 'Leeg en bevrijd' schrijft u over bevrijding. U noemt het bevrijding van het systeem. Wat bedoelt u met 'het systeem'?

Dit systeem is een irreëel verdedigingssysteem dat ik al vanaf mijn prille jeugd heb moeten opbouwen om heel vroege pijnen, 'oer'pijnen, die te pijnlijk waren om te voelen en daarom een heel leven lang dagelijks actief bleven, verdedigd te houden. Zo'n verdedigingssysteem is grillig, a-rationeel en vaak irrationeel en kan zich uiten in alle mogelijke ziektebeelden op lichamelijk, psychisch en gedragsmatig gebied. Dit systeem houdt je tegelijkertijd in leven en doodt je langzaam. Over dit systeem doe ik verslag in mijn boek.

Hoe ga je dat systeem te lijf?

Daar is maar één manier: door die 'oer'pijn te voelen. Je kunt wel zeggen: nu ga ik bidden, nu ga ik mediteren, nu ga ik een psycholoog raadplegen, maar wat hier (wijst op zijn borst) vast zit, wordt niet weg-gemediteerd, niet weg-'gepsychologeerd'. Dat kan alleen maar weg'gevoeld' worden. Van dat irreëel verdedigingssysteem, die angsten en die spanningen kom je niet af door strenge ascese, door gebed, door louter verstandelijk inzicht, door emotietherapieën, door gesprekken of door een godvruchtig leven. Integendeel. (2).

Als ik het goed begrijp, is dit dus een soort therapeutisch proces?

Absoluut. Dat en niets anders. Een echt religieus proces is per definitie een therapeutisch proces. Het is een helingsproces binnen mijn centraal zenuwstelsel. Daar gebeurt het en nergens anders: de bevrijding, de echte verlossing, waar geen door mensen geprojecteerde systeemgod en geen kerk aan te pas komen. Eenmaal als door dat totaal voelen deze integratie in mezelf heeft plaats gevonden, ben ik thuis aangekomen bij mezelf, in mijn natuurlijke, oorspronkelijke staat. De blokkades zijn opgeheven. Totdat die opgeruimd zijn zal mijn natuur blijven hunkeren en streven naar haar natuurlijke, oorspronkelijke staat. En ze is volledig in de mogelijkheid om van binnenuit tot die toestand terug te keren.

En als gevolg van dit voelproces ontstaan de echte inzichten, waarover u spreekt?

Ja. Dat is voor mij het hele eieren eten! Dit is voor mij het hele punt van verlichting of bevrijding. In mijn ervaring heeft een verstandelijk inzicht mij nooit iets gegeven. Je kunt prachtige inzichten krijgen, soms heel euforisch... ze komen en gaan. Maar een echt inzicht is een gevolg van dit totaal voelen. Dit is bevrijding, is catharsis, een zuivering. En uit dit totaal voelen komen ook alle echte diepe inzichten voort. Inzichten omtrent jezelf en omtrent het bestel der dingen, zodat je in stomme verbazing uitroept: "Mijn god!". Want het is niet in woorden uit te drukken. Wat hiermee ook gepaard gaat is een groot mededogen. Ik zou zeggen een grote tederheid voor al wat leeft en ademt. Woede, haat, jaloezie verdwij-

nen. Je hele uitzicht, doen en laten worden soepel en zacht als de natuur zelf. Er heeft integratie plaats gevonden, echte religie, natuurlijke religie.

In de 'spirituele' literatuur wordt dikwijls gesteld dat de blokkades, die u beschrijft, een gevolg zijn van het zich identificeren met een persoon. Naarmate men gaat inzien dat men niet een persoon is, niet een iemand, zouden die ook moeten oplossen. Kunt u dat hiermee vergelijken?

Het woord persoon betekent oorspronkelijk 'masker'. Dit werd in oude tijden gebruikt door acteurs om hun stem luider te maken. 'Persoon' zou je het masker kunnen noe-

STREAMER STREAMER STREAMER STREAMER STREAMER
 STREAMER STREAMER STREAMER STREAMER STREAMER

men, waardoor we naar buiten treden. Indien we onze ware natuur identificeren met ons masker is dit mijns inziens een vorm van neurose en maakt het deel uit van ons verdedigingssysteem.

Ik heb begrepen dat 'blokkade', 'verdedigingssysteem' en 'ego' een en hetzelfde zijn. Dus als de blokkades opgeruimd zijn, is het ego ook weg.

Juist. En als dit gebeurt is, ben je thuis gekomen bij jezelf. Je bent teruggekeerd naar je oorspronkelijke natuurlijke staat.

Er zijn vele therapieën in het leven geroepen om de mens van zijn angsten, zijn spanningen en stoornissen af te helpen. Het zou niet fair zijn om hier over de waarde, het functioneren van traditionele therapieën even uit de losse pols wat uitspraken te doen. Hier wil ik enkel zeggen, dat mijn ervaring met therapieën is, dat de meeste, aangezien ze naar eigen zeggen geen genezing kunnen bewerkstelligen, zich bezig houden, en vaak zeer effectief, met het zalven en weer toedekken van de wonden en weer nieuwe verdedigingen aan te bieden. Dit is in hun werkwijze vaak de enige mogelijkheid.

U zegt: het is een natuurlijk proces, het gaat dus vanzelf. Toch had u het ook over bepaalde therapeutische methoden. Hoe zit dat?

Ja, dat zijn ogenschijnlijk twee tegenstrijdige uitspraken. Natuur en natuurprocessen kennen geen methode. Wat

ik methode noem betekent enkel dat ik een manier heb gevonden om bij mijn oerpijn te komen. Dit vond ik in de eerste plaats bij het lezen van de 'Tao Teh Ching', het oudste wijsheidsgeschrift ter wereld. Ik heb er heel veel vertalingen van gelezen. Maar deze hier, van Archie Bahm (3) sloeg bij mij alle ruiten in. Ik heb nooit een versie gelezen die zo prachtig is. Dat plus nog een enkele moderne vingerwijzing hebben me die manier aan de hand gedaan. Als ik dan eenmaal bij die oerpijn kwam, was het een kwestie van me hieraan over te geven, van me er helemaal in onder te dompelen. Uit dit voelen komen de ware inzichten voort, waarover ik boven sprak. Dit voelen is een catharsis, een leegloop, een bevrijding.

Is er ook een eindpunt aan dit proces? U zegt in uw boek: "Het systeem is uitgeblust." Er is dan toch iets afgesloten?

Ja en nee. Aan het proces van vrij worden komt een einde. Aan het proces van vrij zijn (dit is ook een proces) zal nooit een einde komen. Ik zie mijn verdere leven niet meer als een ontwikkeling, niet meer als een leerproces, maar als een ontvouwing, die me iedere dag met mateloze verwondering en vreugde vult.

Kun je dan niet weer terugvallen?

Nee, dat is uitgesloten. Wat opgelost is, blijft opgelost, blijft geïntegreerd en één geheel. Uit elkaar vallen, zoals voorheen is onmogelijk. Er kunnen nog wel af en toe dingen naar boven komen, net zoals aan een omgehakte, dode boom nog

R STREAMER STREAMER

R STREAMER STREAMER

wel een groen blaadje kan verschijnen. Maar dit heeft geen levensvatbaarheid meer. Je kunt met geen mogelijkheid meer onnatuurlijk, onecht, irrealer zijn. Dat gaat niet meer. Je voelt zo iets onmiddellijk.

Betekent dit, dat u altijd gelukkig bent?

De enige manier waarop ik die vraag kan beantwoorden, is met een wedervraag: 'Wat is geluk?' Men vraagt mij wel eens: "Geloof je nog in God?" Ik geef dan als antwoord: "Als jij me zegt wat God is, dan zal ik jou zeggen of ik daarin geloof." Einde conversatie. Hetzelfde geldt voor 'geluk'. Wie kan mij een rationele definitie geven van het vage gevoelswoord 'geluk'? Ik beleef alles zoals het zich aan mij presenteert, zonder emotionele hoogtepunten of emotionele dieptepunten. Gebeurtenissen lopen nooit meer met modderlaarzen over mijn schoon geveegde vloer. Alles is zoals het is. Echte problematiek bestaat niet meer. Heeft eigenlijk nooit bestaan. Het grootste gedeelte van mijn leven heb ik me dat echter nooit gerealiseerd. Ook sterven, hoewel ik niet graag sterf, is geen probleem meer. Zou het als onzin of grootspraak overkomen, als ik zeg: "Als ik plotseling zou weten dat ik over vijf minuten hier dood zou neervallen, zou ik toch gewoon doorgaan met u te praten."?

Maar als u ziek wordt, staat u daar ook onverschillig tegenover?

Dat is wat anders. Dat doet pijn hé, en dat probeer ik natuurlijk te vermijden. Maar de angst zit er niet meer in. Natuurlijk heb ik vaak leed, droefheid en pijn, maar dit zijn geen modderige, neurotische toestanden meer. Het zijn emoties als reacties op het nu. Ze komen en gaan, stichten geen verwarring en laten geen sporen na. Ik sta niet onverschillig tegenover ziek zijn, maar wat ik dan zou doen, daarvan heb ik geen flauw idee. Als het zover is, zal ik reageren zoals de omstandigheden dat zullen vragen. Met de jaren wordt het proces van mijn aftakeling duidelijker. Daar heb ik vrede mee. Maar ja, het feit blijft: als je jezelf in de vingers snijdt, doet dat pijn.

Ach, dit zijn natuurlijk allemaal prachtige woorden, maar leven en voelen is om te leven en te voelen en niet om erover te praten. De Boeddha zei ook eens in één van zijn toespraken: "Wij hebben allemaal een volmaakte natuur." "Nou", vroeg een van zijn leerlingen, "iemand die een been verloren heeft, is die dan óók volmaakt?" Toen antwoordde de Boeddha: "Die heeft de volmaakte natuur van een éénbenige man." Je snapt dit, of je snapt het niet. In het laatste geval, leg 't naast je neer en vergeet het.

En het hiernamaals?

Mensen vragen wel eens: "Oh, je gelooft niet meer in een hiernamaals, hé?" Ik zeg dan: "Ik beweer niet dat ik er niet in geloof, maar ik heb er geen probleem mee en fantaseer er ook niet over. Ik laat me verrassen, net zoals ik me iedere dag weer laat verrassen door wat de nieuwe dag zal brengen." Hoe je daar over denkt, gelooft of niet gelooft, zal niets veranderen aan de werkelijkheid.

Hoe kom je tot zo'n overgave?

Ik denk dat ik daar zojuist al een antwoord op gegeven heb. Als je uitgerangeerd bent! Wat ik ook ervaren heb tijdens en na zo'n overgave is de overweldigende, weldadige intelligentie in mezelf en overal om me heen, 'iets' dat stuurt. Niet vanuit de ruimte, maar hier van binnenuit. Als ik me daaraan overgeef, dan voel ik dat alles goed zit. Wat dat betekent weet ik niet. Gewoon... goed... ☺

(1) Gesprek opgenomen in Roermond op zondag 28 november 2004. Voor InZicht waren aanwezig: Atte Bouma, Raf Pype, Sabine Vanhoutteghem.

(2) In zijn komende boek, getiteld: 'De Andere God. – Terugkeer naar natuurlijke religie' zal de auteur daar uitgebreid op ingaan.

